

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an 4 cor. 40 bani.
 Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
 România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia” M. Meltzer, Sibiu

Foaie politică.

Apare în fiecare Duminică.

INSERATE:
 se primesc la **biroul administrației**, (str. Măcelarilor nr. 12).
 Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oraă 12 bani a treia-oraă 10 bani.

Vorbirea lui Andrassy în dietă.

— Prezentarea proiectului de alegere. —

Chipul rostru de azi ne arată scena de Miercuri, săptămâna trecută, din dietă, când Andrassy a prezentat proiectul de lege privitor la alegeri și și-a rostit vorbirea, în mijlocul unui zgomot și fiind des întrerupt de deputații împotriviți.

Andrassy e acela, care stă în picioare. În stânga lui, în colț, să vede primministrul

Wekerle, iar în dreapta e min. Kossuth. În dos să vad galeriile.

În nrul trecut am dat pe scurt scenele, ce s'au petrecut cu prilejul vorbirii lui Andrassy. Azi dăm mai pe larg cele întâmplate, după cum s'au publicat în foaia noastră »Lupta« și în alte foi din Budapesta. Viitorul, ce a stârnit prezentarea proiectului și vorbirea lui

Andrassy ne arată, că proiectul nu va trece neted prin dietă și că la desbaterea lui să vor petrece scene și mai viitoare și turbulente.

Iată cum s'au petrecut lucrurile:

Cont Andrassy: (începând a vorbi) Onorată dietă! Am onoare . . .

Dr. A. Vied: Să vedem mișelia plurală.

Milan Ivanca: Cuvântul de onoare! (Zgomot mare).

Cont. Andrássy (intorcându-se către Ivanca): Resping atari vorbe.

Preș.: Nu știu cine a fost? Strigăte: Ivanca. Trebuie dat afară!

Házsz L.: Să se prezinte nemernicul.

Preș.: Chem la ordine pe dl deputat Halász și dacă va continua astfel, voi fi silit a aplica toată asprimea regulamentului de casă. Când dl ministru de interne și a început vorbirea, a strigat cătră el cineva în mod provocător: cuvântul de onoare. Aceasta s'a făcut cu scopul de a vătăma pe dl ministru. Cine a fost (strigăte: Ivanca!) Să se ridice.

M. Ivanca (se ridică) Strigăte zgomotoase: Trebuie dat afară! Trădător de patrie.

Preș.: Pe dl deputat Milan Ivanca îl chem la ordine. (Zgomot mare. Să auzim! Să auzim!)

Cont. I. Andrássy: Onorată dietă! Am onoare a prezenta proiectul de lege referitor la alegerea deputaților dietali. Acest proiect este atât de important pentru viitorul țării, încât cred, că onorata cameră va afla de natural când deodată cu prezentarea voiu și să l movez (Aprobări generale).

Nu voesc a mă ocupa de astădată în amănunte cu proiectul. Am depus proiectul pe masa d'etei și ori și care în cel mai scurt timp va fi în poziția, ca să cunoască conținutul aceluia și să ia poziție față de dânsul. Numai pentru aceea-mi ridic cuvântul, ca să motivez și să expun principiile, cari m'au condus la întocmirea lui.

I. Maniu: Minunate principii!

Cont. Andrássy: Nu te întreb dle; vei avea prilej a-ți desvolta părerile.

În desfășurarea motivelor voiesc să pornesc dela un adevăr, în care așa cred, că nime nu se va îndoi.

Cred că toți vor fi cu mine de o părere, când susțin, că asupra felului guvernării și a legislațiunii are influență felul dietei, iar — apoi așa cred, iarăși fără îndoială că asupra viitorului și puterii de viață a țării, are influență hotărâtoare felul legislațiunii și a guvernării. Această așa e pre'utindenea. Dar cu deosebire e așa în Ungaria. Astfel că în Ungaria, acel bărbat de stat, care în atari lucruri mari, nu este condus numai și numai de interesele statului, acela om maghiar de omenie nu se poate numi (Aprobări în dreapta, zgomot între naționaliști).

Pető Sándor: De ce ați făgăduit vot universal și secret?

Contele I. Andrássy: Minciună. (Zgomot uriaș pe băncile naționaliștilor. Strigăte: La ordine! La ordine!)

V. Mezőfi: Rog să îndrumați la ordine pe ministru. Domnul ministru să vorbească cu noi cum vorbim noi cu el A zis ministru, că mințim. (Zgomot enorm).

Președintele: Domnii deputați provoacă zgomot atât de mare în cât eu nu am auzit, că dl ministru ce a vorbit, deci nu-l pot îndruma la ordine. Voi consulta notele stenografice și dacă mă voiu convinge, că în adevăr a folosit expresiune vătămătoare, atunci pe dl ministru de interne îl voiu chema la ordine. (Aprobări.) Dacă dnii deputați

nu vor fi în liniște, li voiu numi cu numele. (Aprobări).

Contele Andrássy: Onorată dietă Am datorință a repeta și a explica și domnului președinte, că ce am zis, că cine susține, că mi am călcat cuvântul, acela spune minciună. (Strigăte de. Să trăiască: Mare zgomot la mijloc).

Pető Sándor: Ba ați făgăduit.

Președintele: Pe dl deputat Pető îl provoc să fie în liniște. (Strigări: Trebuie dat afară!) Rog pe domnii deputați să fie în liniște, altmintea sunt silit a suspende ședința (Să auzim!)

În cele ce urmează, Andrássy susține bazaconia, că nu fiecare cetățean are dreptul său înăscut la puterea politică, la dreptul de alegere și că nu este țară, în care să fie egalitate în exercitarea drepturilor politice, apoi zice:

Proiectul de lege are scopul a forma un atare parlament de care are trebuință națiunea maghiară. (Aprobări între guvernamentali.) Întrebarea e numai, că ce fel de parlament e de dorit pentru statul maghiar. Așa cred, că pentru statul maghiar e de lipsă un parlament, în care să fie reprezentat ori ce interes, fie chiar fanatic, ori ce părere, fie chiar exagerată, — numai să-l poată privi de al său fiecare naționalitate și confesiune, pentru-că în atare parlament se pot reprezenta toți.

St. Pop: Dar chiar asta o face cu neputință proiectul! (Zgomot.)

Andrássy: La alcătuirea acestui proiect am ținut samă de imparțialitate și scutit de ori ce interes de clasă, am dat atențiune unor interese de ordin mai înalt... Acel parlament, care ni zuește a face preponderanță domnia de clasă, se sinucide el însuși, tot ca și acela, care are membri, cari nu stau în serviciul statului.

Aci deputații Pop, Goldiș, Ivanca și A. Vlad intrerup în continuu. În zgomotul mare nu să poate auzi ce spun. Președintele sună în continuu clopoșelul.

După potolirea zgomotului:

Preș.: Rog pe deputatul Goldiș, să nu conturbe pe vorbitor.

Andrássy: La imputările aruncate în fața noastră din partea mai multor deputați, că nu ținem samă de promisiunile făcute voiu răspunde pe scurt. Mă rog, e o afirmațiune falsă, fără bază reală ceea-ce ei zic (zgomot, strigăte între naționaliști: Întrebă alegătorii!) Mai mulți dintre domnii deputați au excepționat în repețite rânduri, nu numai în parlament ci și la adunările populare, că guvernul nu are de gând a intrupa proiectul votului universal, mulți deputați fac lumea să creadă, că noi am fi siliți a introduce votul universal, egal și secret...

Mezőfi: Credeați și voi pe vremea luptei naționale!

Andrássy: mulți știau dintre deputați că eu niciodată nu mă voi angaja la un lucru care servește spre dauna țării. Nu-i putere pe pământ (Zgomot, intreruperi violente pe băncile naționaliste. Le strigă cei din dreapta: La comisia de imunitate cu ei!)

Nu-i putere pe pământ care m'ar putea sili să promit așa ceva, ce ași socoti că e o primăjdie pentru țara această. (Aprobări.) Ar fi fost de mirat, dacă eu ași considera obligatoare pentru

mine principiile politice ale acelor oameni, de cari mă desparte cerul și pământul.

Molnar: Tratatele comerciale au fost obligatoare?

Preș.: (sună) Rog liniște.

Goldiș: Să fi făcut mai bun proiect atunci, ca Kristoffy.

Mezőfi: O să fi recetim învoiala cu coroana.

Andrássy: Natural (zgomot, președintele sună), domni, cari voiesc cu tot cazul a stăni ură contra proiectului...

Mezőfi: Din convingere!

Andrássy: Indatoriile noastre, după cum a fost exprimat și în mesajul de tron, sunt executarea strinsă a pactului. (Zgomot în centru. S'auzim! Preș. sună) a fost, că noi ne obligăm a introduce votul universal (Strigăte în stânga: Nu cel plural! Zgomot).

Vot plural nu a fost, dar nici contrarul acestuia nu s'a zis în mesajul de tron. Indatoriile la cari m'am deobligat, le-am și îndeplinit.

C Pop: Iși închipuie numai dl ministru.

Andrássy: Nu-mi închipui, doar atâta minte am și eu ca să pot judeca ce fel de indatoriri am luat asupra mea. (Aprobări în dreapta).

Mezőfi: Pofteste și întreabă poporul, el o să-ți spună! (Zgomot mare. Preș. sună).

Preș.: Rog pe dl deputat să nu intrerupă.

Andrássy: Datorința mea, onorată dietă, a fost să introduc votul universal și a da atâtor alegători drept de a alege, câtoro le-a dat proiectul fostului guvern Kristoffi. (Zgomot în centru). Preș. sună.

V Goldiș: Haina aruncată de altul totuși ai ridicat-o. (Zgomot. Preș. sună. S'auzim din dreapta).

Andrássy: Principiul fundamental al acestei reforme e același, întrucât cunoașterea scrisului și a cetitului e prima condițiune; tot atâtea voturi da și această reformă ca și cealaltă (Zgomot în centru). E natural să cerem vot plural, căci în consiliul de ministri, toți am fost de aceasta părere.

St. C. Pop: Ați aruncat țara cu 300 de ani înapoi...

Andrássy vorbind mai departe, își apără proiectul cu teorii false și sucituri, silindu-se a arăta că țara s'ar primăjdi, dacă n'ar fi votul plural... Așa crede domnia-sa.

În fine, cum am amintit, proiectul s'a dat unei comisii de 31 de deputați. Comisia va începe de-baterea proiectului în 1 Dec. așa, că abia va veni la rând în dietă în anul viitor.

Sibiu, 20 Noemvrie n.

Adunarea din Iași. În România să continue cu ținerea adunărilor de cetățeni, în cari să cere dela ocârmuitorii țării o politică și o ținută mai bărbătească față de Austro-Ungaria.

În 2 Nov. v. c. a fost în Iași o adunare, la care au luat parte mii de cetățeni, și care a fost convocată cu deosebire pentru chestia națională, după cum a zis unul din vorbitori, înfocatul naționalist N. Iorga. Afară de dânsul au vorbit mai mulți, între cari amintim pe vrednicul profesor univ. A. C. Cuza. Dânsul a arătat cari trebuie să fie pretențiunile României față de Austro-Ungaria, anume: 1. Deschidere granițelor pentru produsele agricole ale României în schimbul mărfurilor de ma-

nufactură ce le impoartă ea de acolo; 2. Indreptarea granițelor și desființarea cetăților de pe Dunăre și 3. Respectarea (crufarea) culturii Românilor din Ardeal.

Dieta. În ședințele dietei din săptămâna trecută s'au mai prezentat — afară de proiectul electoral — alte câteva proiecte, între care și proiectul despre alipirea Bosniei. Săptămâna aceasta Marți n'a fost ședință. Miercuri s'a început desbaterea asupra bugetului (venitele și cheltuielile) țării pe anul viitor. La desbatere vor lua parte și din deputații noștri mai mulți. Miercuri a vorbit deja dep. Dr. Vaida, respingând proiectul de buget.

Noul minister din Austria. Cu toate silințele date, bar. Bienerth n'a putut alcătui un minister din frunțașii diferitelor partide și așa a făcut unul provizor (de-ocamdată) din înalți deregători ai statului. Aceștia vor duce cărma statului până la altă rânduală.

Tragedia familiei împărătești din China. Împăratul Chinei Kvang-Su a murit săptămâna trecută. La o zi după moartea lui a reponat și văduva împărăteasa Tse-Hssi, care a avut frânele guvernului preste 40 de ani. S'a vestit, că ar fi murit otrăvită și nevasta lui Kvang-Su, dar aceasta pare a nu fi adevărat.

La situație.

Proiectul lui Andrassy stăpânește și acum starea, sau cum să mai zice, situația politică și dă prilej la diferite combinații și păreri, cum și la grupări în șirul nemulțumirilor. Una iese limpede la iveală, că împotriva proiectului să va porni o luptă aprigă, atât în dietă, cât și în afară și la care vom lua parte și noi.

Iată știrile despre mișcările mai însemnate în legătură cu proiectul:

Comunicatul clubului.

Deputații noștri naționaliști au ținut săptămâna trecută Joi o ședință, discutând starea politică și ținuta ce au să o ia.

Presidentul clubului dl Dr. Mihali, a raportat despre adunările, cari s'au ținut în timpul din urmă pentru votul universal și a arătat toate hotărârile și declarațiunile aduse la aceste adunări. Clubul deputaților a luat cu viață plăcere la cunoștința manifestația impozantă a conștiinței poporului nostru și despre manifestațiile de încredere și alipire față de deputații naționaliști, și în firma credință, vor putea conta și în viitor la sprijinul întreg al poporului român în lupta grea ce va trebui să se deschidă pentru drepturile națiunii române, a exprimat tuturor aceluia cari au convocat aceste adunări și au luat parte la ele, mulțumite frățești.

S'a trecut apoi la ținuta în deosebi față de proiectul lui Andrassy, și după discuții lungi și temeinice au hotărât să continue lupta în contra votului plural. Au hotărât apoi unanim a lupta cu mai multă putere ca până acum pentru votul universal și secret. Având în vedere acest scop vor lupta alături de orice partid democrat, care are în vedere fericirea poporului și a muncitorimii, adică a tuturor cetățenilor patriei.

Abzicerea din comisi.

Cum știm, clubul deputaților noștri a primit invitarea dela clubul independist să numească un membru al său, care să fie ales de dietă în comisia de 31 pentru cenzurarea proiectului lui Andrassy. Clubul a respins invitarea și prezidentul clubului Dr. Mihali le-a făcut cunoscut, că deputații naționaliști nu iau parte la comisia aceasta din mai multe pricini motivate. Facă ce fac ei de ei și pe socoteala lor!

Totodată deputații noștri, alși în alte comisii, au abzis și eșit din acele.

Impotrivitorii la proiect.

Afară de deputații naționaliști să vor împotrivi în dietă proiectului, mai mulți din deputații unguri. Intre aceștia sunt »balpartistiții«, cari au ieșit mai nainte din partidul kossuthist, apoi Vázonyi și Pető (democrat) Mezőffy (socialist), Eötvös K., bar. Bánffy etc. În total împotrivitorii (opozitia) sunt până acum la 150 inși.

Conferență națională.

În urma stării politice în care a ajuns poporul român prin prezentarea proiectului lui Andrassy în dietă, s'a ivit prin foi ideea, de-a să ținea o conferență națională, spre a ștatori ținuta poporului nostru. Mai de nou a scris dep. Dr. V. Lucaciu în »Lupta« un articol frumos și cu dovezi, pentru ținerea conferenței. Până acum din partea conducerii partidului nostru nu s'a făcut încă nimic în privința aceasta. Alt-cum în o asemenea afacere mare și însemnată, trebuie să cumpenim bine lucrurile și să nu ne pripim. Timp avem, încă până a nu veni în desbatere proiectul și apoi: »Graba strică treaba«.

Adunarea dela Arad.

Adunarea poporală, ce s'a ținut Duminică la Arad și pe care am vestit-o și noi, a reușit foarte bine. Au luat parte trimiși din cele mai multe comune românești ale comit. Arad, apoi deputați de-ai noștri și socialiști. Adunarea a decurs cu mare însufățire și cu multă vrednicie. În ea s'a pecetluit în frățirea dintre partidul nostru și cel socialist, pentru lupta contra lui Andrassy. Asta-i dă o însemnatate, iar a doua e, că s'a trimis o telegramă la M. Sa, în care nu s'a mai cerut nimic, ci s'a protestat împotriva proiectului. Intre vorbitori au fost: Dr. Marșău, Stefan C. Pop, Sev. Bocu etc. iar socialiști Dr. Kuntfy și Vucu.

Mai nou.

O mișelle jonică.

Din Blaj să vestește: În noaptea din 16 spre 17 Noemvrie n., peatra de pe Câmpul Libertății și crucea lui Iancu de pe dealul viilor au fost aruncate în aer cu dinamită de mâni sacrilege până acum necunoscute. Vom reveni.

Proiectul de lege al lui Andrassy.

În cele ce urmează, dăm părțile mai însemnate ale proiectului de lege al lui Andrassy, pe care l-am făcut cunoscut în n-rul trecut:

§ 1. Drept de alegător pentru alegerea deputaților dietali are fiecare bărbat, care e cetățean maghar, a implinit vârsta de 24 de ani, are locuință stabilă (§ 2), nu se află într'un post incompatibil cu competența de alegător (§ 3) și nu e ex hibe din competența alegătorilor (§ 4)

§ ul 2 stabilește, cine se consideră de cetățean cu locuința stabilă, acela care locuiește de cel puțin un an într'o comună.

§ ul 3 ex hibe dela dreptul de alege pe militari, ca pe indivizi în post incompatibil cu dreptul de alege, iar §-ul al 4-lea esch de dela dreptul de alege pe cei nebuni, pe cei cari sunt osândiți pentru crime, pe cei cari stau sub concurs și se ocupă cu acei alegători cari prin agrațierea regelui pot recâștiga dreptul lor de alegători.

În § ul al 5 lea spune, că »acela, care a fost conșcris în lista alegătorilor, poate să exerciteze dreptul de alegător și în cazul când respectivului nu i-ar compete acest drept pe baza §§ lor 1—4.

§ 6. Alegătorii, cari știu ceti și scrie, vor alege direct și personal, ceia-

lalti vor vota în mod indirect și anume mai mulți prin un singur concrezut, reprezentant al lor.

§ 7. Un singur vot are:

1. acel alegător direct, care nu corespunde condițiunilor (§ 8 și 9) ce se pretind dela cei cu drept de două și trei voturi,

2. reprezentantul sau concrezutul alegătorilor indirecti.

§ 8. Drept la vot dublu (2 voturi) au acei alegători directi:

1. cari au absolvat 4 clase a vre unei școale medii sau alte școli ecvivalente cu gradul cunoștințelor de 4 clase medii,

2. aceia, cari pe cale legală se află într'un oficiu public, la care s'a pretins sau se pretinde cvalificația minimală de 4 clase a școalei medii,

3. cari au implinit etatea de 32 ani, a corespuns tuturor datorințelor legali față de miliție și are minimum 3 copii, sau

4. cari au o avere în pământ, în casă sau în mine, în capital de bani sau în rente atât de mare, încât după avere au să plătească cu familie și copii cu tot pe an dare directă minimală de 20 cor. Aceasta dare trebuie să se afle îndusă cu cel puțin un an mai înainte de compunerea respective corectarea listelor de alegători. Darea de 20 cor. poate fi într'una sau în mai multe comune.

5. acela, care în economia sa de agricultură, de industrie, și comerț sau în economia sa casnică aplică cel puțin de 5 ani cel puțin un bărbat de minimum 16 ani, sau

6. acela, care la unul și acelaș stăpân a fost aplicat o durată de cel puțin 5 ani, fie în economie rurală, fie în industrie și comerț sau în orice întreprindere.

7. acela, care în calitatea precizată sub punct 6 se află cel puțin de 3 ani la unul și acelaș stăpân și în lista alegătorilor compusă înainte cu 3 ani a fost conșcris pe baza punctului 6 ca alegător cu dreptul de vot dublu;

8. odată pentru totdeauna are drept de vot dublu acela, care pe baza punctului 6 a fost aplicat la unul și același stăpân pe lângă o simbrie oarecare, o durată de cel puțin 8 ani.

Nu cad sub clasificarea punctelor 5—8 acei aplicați, cari cu stăpânul sunt înrudiți de sânge.

Durata timpului precizată în punctele 5—8 se determină așa, că se ia în considerare și timpul ce l-a servit la stăpânul, de pe care a trecut pe cale legală averea la stăpânul nou.

Dacă cel aplicat stabil și-a întrerupt serviciul din cauză de morb, dacă dela întrerupere în termen de 6 luni se reîntoarce iarăși la vechiul stăpân, astfel timpul nou de aplicare este a se computa imediat la cel servit deja.

Dreptul de 2 voturi, precizat în 6—8 îi compete și aceluia, căruia în celea 6 luni din urmă i a expirat timpul de serviciu dacă a) stăpânul i a eliberat din careva cauză legală, care permite eliberarea momentană sau b) dacă cel aplicat a abzis din liberă voie dela postul său pe o bază, care poate să nu aibă motiv legal.

§ 9. Vor avea drept la 3 voturi acei alegători îndreptățiți la votul direct:

1. cari au absolvat cel puțin școala medie sau oare care institut civil sau militar, care califică pentru cunoștințele corespunzătoare școlii medii,

2. aceia, cari ocupă în formă legală un post sau au o ocupațiune, la care s'a recerut sau recere cel puțin a fi absolvat o școală de caracterul și echivalența școlii medii, sau

3. cari plătesc după averea lor în pământ, căsi, mine, capital în bani, rente la olaltă cu familia lor cu tot o dare directă minimală anuală de 100 cor, înțelegând la asta sumă și averea, care e scutită de dare în mod provizoric. Asta dare trebuie să fi fost indusă cu cel puțin un an înainte de conscrierea respectivă de corectarea listei de alegători.

§ 11. Ales de deputat dietal poate fi acel individ, care în timpul alegerilor are drept de a fi alegător, știe scrie și ceti și anume și ungurește și nu e exclus de la dreptul pasiv de alegător prin dispozițiunile §§ lor 12 și 13

Impedirea că cineva conform § lui al doilea nu are locuință stabilă, sau că nu e luat în lista alegătorilor, nu poate servi de cauză a nu putea fi ales de deputat.

Cercurile electorale și cercurile de votare.

§ 14. Alegerea deputaților dietali se întâmplă după cercuri electorale.

Fiecare cerc electoral alege un deputat.

§ 15. Despre determinarea cercurilor și centrelor electorale dispune o altă lege deosebită.

§ 16. Cercurile electorale se subîmpărtesc în cercuri de votare.

Cercurile de votare trebuie statuite astfel, ca fiecare oraș cu magistrat regulat și după posibilitate fiecare comună mare și cerc notarial să formeze un cerc de votare și ca în un cerc de numărul alegătorilor să nu treacă după putință preste 1000.

Orașele cu magistrat regulat mai împoporate precum și cercurile notariale cari constau din comune mai multe, în depărtare mai mare una de alta, — se pot subîmpărți în mai multe cercuri de votare.

Comune mari mai puțin împoporate sau comune mici și cercuri mai mici notariale, se pot întruni într'un cerc de votare.

§ 17. Cercurile de votare le statorește congregația comitatelor, iar în orașe, cari singure formează un cerc electoral, le statorește reprezentanța comunală respective magistratul orașului; asemenea le poate și modifica și apoi le suferne spre aprobare ministrului de interne. (Va urma).

Dela adunările noastre populare.

La adunările noastre populare au răsunat sute de cuvântări frumoase și pline de învățături, rostite de fruntașii cei mai aleși ai neamului nostru, între cari au fost în unele locuri și țărani. Ar trebui volume întregi, ca să se publice aceste vorbiri prețioase, ceea-ce însă este cu neputință.

În cele ce urmează dăm una schițată mai pe scurt, pe care a rostit-o vrednicul și

iubitul nostru deputat Dr. Iuliu Maniu, la adunarea populară din Alba-Iulia, despre care am făcut amintire la timpul său.

Iată ce cuvinte vrednice a rostit dl Dr. Maniu:

Am venit în cetatea asta — a zis dl Maniu — plină de amintiri strălucite, pentruca din toată convingerea, ce-mi stăpânește sufletul, să vă spun ce simt eu și ce trebuie să simtă neamul românesc; ce cer eu și ce trebuie să ceară toată suflarea românească în aceste vremuri de grea cumpănă.

Lumea întreagă merge înainte, toți oamenii se abat după înaintare, după bine și fericire și dacă toate neamurile asudă în munca, care duce spre fericire — oare iertat-e, ca noi, neamul românesc, acest neam stăpân peste atâtea însușiri frumoase trupești și sufletești, coboritor din cel mai viteaz și mai puternic popor să stăm pe loc, să tângim și mai departe în nepăsarea noastră față de aceste vremuri grele? Nu, asta n'o putem face, fiindcă așa ceva ar însemna peirea noastră. Dimpotrivă avem cu toții sfânta datorie, ca să mergem înainte și numai înainte, să folosim toate mijloacele cari ne duc spre cultură, ne aduc bogăție și ne întăresc în credința noastră față de lege și în dragostea nefățărită față de țară. Până acum noi n'am avut în această țară, decât îndatoriri, iar îndatoririle acestea ne-au ținut pe loc, ne au sleit cu desăvârșire puterile de muncă, de aci înainte însă noi vrem să avem și drepturi, căci am dat și dăm soldați și bani pe sama țării și-a tronului, deci cuvine-se după sfânta dreptate ca în schimbul acestor jertfe, să ni se dea și drepturi.

Răul însă trebuie vindecat din rădăcină, iar acest rău zace în cârmuirea rea, ce se face la noi în țară. Înzădar vor fi văi și câmpii înfloritoare, înzădar vor fi feciori zdaveni, înzădar vor fi bogății multe: cârmuirea rea stavilește înaintarea. Vatra familiară nu va înflori și nu va împrăști lumină și cultură, dacă păztorul ei nu-și va împlini cu pricepere chemarea, plugul nu va ara bine, dacă coarcele lor nu vor fi prinse și conduse de mâini zdaveni și pricepute.

Și fiindcă cârmuirea la noi în țară e rea, noi ne-am hotărât, ca această cârmuire s'o schimbăm și poporul întreg într'un glas, o cere și trebuie s'o ceară aceasta, dacă nu vrea să piară. Ne-am hotărât, ca acolo de unde se cârmuiesc trebile țării, să trimitem oameni, cari să tâlmăcească cinstit drepturile popoului. Iar acest lucru îl vrea și Maiestatea Sa. Poporul întregii țări și Maiestatea Sa vrea introducerea votului universal, egal și secret.

Știți foarte bine, cum să dădea votul până acum. Acest drept sfânt voi vi l vindeți necunoscuților, acelor cari sunt străini de interesele, de năcazurile și amarurile voastre. Oameni pe cari nu i cunoșteți și cari nu vă cunoșteau, vă cumpăra votul, ca apoi în urmă aleși fiind, să exploateze nepricepirea voastră, căci voi nu înțelegeți și poate că, durere, nici astăzi nu înțelegeți, că acela, care vă cumpără nu va fi niciodată așa de nebun, ca ceea-ce

a cumpărat, să dea napoi. Voauă v'au cumpărat votul, iar cu acest vot au căutat să se îmbogățească pe sine, iar nu pe voi. — Fiind însă vot universal, fi va oare om, care să cumpere atâtea oameni, cari să și dea votul pentru străini?

Deputatul ales de popor vorbește în casa țării și luptă în numele acestui popor. Prin graiul lui rostește poporul, care l-a ales. Acela însă, care prin jertfe de bani a ajuns în sfatul țării, nu va cuvână niciodată în numele celor cumpărați.

În casa țării sunt în vremea de acum 443 de deputați, dintre cari numai 15 români, numai 15 trimiși de ai popoului nostru, cari vorbesc și luptă sincer pentru acest popor. Dar oare pot ei birul față de atâtea amar de deputați, dușmani cererilor noastre îndreptățite? Chiar după legea ce o avem acum, ar trebui, să fim 49 de deputați români, dar nedreptatea stăpânirii ne împiedică, ca să putem fi aleși mai mulți. De ar fi vot universal, ar trebui, să fim și mai mulți și am fi de sigur, dacă s'ar face o lege așa cum o dorim noi și cum o cere dreptatea.

De vrei să faci un lucru bun, ușor îl poți face. Ai însă lipsă de multe apucături, cari la rândul lor reclamă multă vreme și trăgănare, până când poți duce la capăt răul. De-ar fi să se facă vot universal, nu i-ar trebui stăpânirii și sfatalui țării mai mult de cinci minute. Ministrul Andrássy vrea votul plural. (Vorbitorul esplică rostul votul plural, apoi continuă). Nu e cu dreptate să se lege votul de scris și cetit, deoarece când plătești dare și dai soldați nu te întreabă nimenea, dacă știi scrie și ceti. Nu i lucru cinstit și drept mai departe ca aceia, cari au învățături mai înalte sau sunt stăpâni peste sute de jughere, să aibă trei și două voturi, fiindcă oricât de învățat și de bogat ar fi cineva, oare putea-va el duce cu sine trei-zeci de puști în bătăie, din care să puște deodată asupra dușmanului? Dar oare cine ține țara asta? Nu poporul, care muncește cu fruntea scaldată în sudori, care plătește și se bate jertfind pentru înălțarea și păstrarea țării? (Va urma.)

Ilustrațiile Călimdarului Popoului pe 1909.

«Călimdarul Popoului» pe 1909 pe lângă cuprinsul său bogat și felurit este împodobit cu următoarele ilustrații:

Impăratul rege Francisc-Iosif I. (din pri-lejul inbileului Său).

Glorietta din Schönbrunn.

Protosincelul Dr. Miron E. Cristea.

Balonul contelui Zeppelin.

Noul rege al Portugaliei, Emanuel II.

Protopopul Dr. Ioan Stroia.

Tunelul plănuit între Anglia și Franca.

Ciprian Porumbescu.

† Epis.opul Nicolae Popea.

O deputație Abessiniană în Berlin.

Gustav V. noul rege al Svediei.

† Don Carlos, regele Portugaliei.

† Oscar, regele Svediei.

† W. Busch, învățat german.

Două ilustrații comice etc.

«Călimdarul Popoului» pe 1909 costă 40 bani, și pe poștă 45 bani.

Țeselatul animalelor domestice.

»Calul țeselat e ca de jumătate mâncat«, este o zicătoare prea adevărată și binecunoscută în toată lumea; ceea-ce însă are atâta însemnătate pentru cal, nu e cu mult mai puțin adevărat în ce privește celelalte animale. Nu numai calul, ci și boul, vaca, bivolul, asinul ș. a. au neapărată trebuință de curățenie, îndeosebi de țeselat.

Nețeselată în regulă, pielea vitelor cornute și cailor se acoperire cu praf, care străbate printre păr, oprind asudarea, pricinuind mâncărimi de piele și cu chipul acesta neliniștindu-le, ear' în această stare animalele trebuie să slăbească, chiar de li-s'ar da hrană cât de îmbelșugată.

Pielea animalelor nețeselate se umple de păduchi, cari le sug sângele și le fac multă neodihnă; dar' animalele ținute în necurățenie capătă și boale de piele și boale lăuntrice, aducătoare de moarte.

Intre boalele de piele ale vitelor se numără umflăturile (roșii), ce se văd pe spinarea celor mai multe din ele. Coșii acestia sunt de mărimea alunelor și unii cât nucile. În vîrf coșii sunt găuri, curgând din ei puroaie. Coșii și puroaiele sunt pricinuiți de larvele — vermi — cari să produc din ouăle strechei. Aceasta adevărat își pune ouăle pe pielea vitelor cornute. Ouăle se clocesc prin căldură, eșind din ele vermușii, cari străbat în piele, se hrănesc cu sângele animalului, crescând până la mărimea unui vîrf de deget și rămânând sub piele timp de aproape 10 luni. — Acești vermi nu își părăsesc culcușurile până târziu primăvara, în lunile Maiu și Iunie.

Țeselându-se regulat în fiecare zi, animalele ar fi apărate de vermi strechei, cari nu numai le neliniștesc și slăbesc timp de 10 luni, ci le face preste tot ciur, micșorându-le prețul, când cu vinderea lor.

În lipsa țeselatului vitele se ling, pentru că le mănca pielea, plină de praf și păduchi, iar pe timpul năpărlitului nu le face bine nici părul, care desprinzându-se de piele, rămâne încă câtva timp pe ea.

Cu prilejul linsului vitele iau pe limbă păr, care îl înghit. Din stomach (rinză) și mațe părul acesta nu ese tot afară împreună cu balega, ci se adună în formă de ghemuțe tari, cari se îmbracă în o culoare neagră. Ghemele aceste uneori se fac atât de mari în rîrză, încât nu lasă să treacă mîncarea în mațe, impedecând mersul regulat al mistuirii și circulațiunei (umblărei) sîngelui.

Animalele cari sufer de astfel de boală slăbesc cu încetul din zi în zi, altele capătă colică, adevărat strînsuri adesea de moarte. Multe animale au pierit și pier din pricina acestor gheme de păr, cari, țeselându-se pielea în toate zilele, n'ar fi mod de a se forma.

De mare însemnătate e țeselatul și în creșterea animalelor tinere, cum și pentru vacile cu lapte, cari țeselate regulat, înmulțesc laptele, iar la din contră îl împuținează. Știind de cât folos e țeselatul, economii nostri trebuie să se obicinuiască la îndeplinirea lui în toate zilele și la toate vitele cornute și cai. Prgețându și a face aceasta, păcătuesc în contra intereselor proprii, cari trebuie să le înțeleagă, să le apere și înainteze în tot modul și pe toate căile.

RACHIUL.

Rău se înșală cine crede că și-a găsit prietin în fiecare om, pe care-l vede zăbindu-i și făcându-i toate pe plac. De cele mai multeori, omul care-ți face ochi dulci și te încântă cu vorba, ți-e dușman, întocmai ca un căne ce se gudură pe lângă tine, ca să nu bagi de seamă că vrea să te muște.

Astfel de prieten al omului este și rachiul sau vinarsul.

— »Eu te încălzesc!« zice rachiul cătră bietul drumeț, care tremură de frig iarna. — »Ești înghețat și nu poți merge mai departe? Vno și bea un rachiu, și te vei încălzi și vei pleca din cărciumă cu puteri întărite«. E adevărat! Rachiul te a încălzit, dar câtă vreme? Frigul te cuprinde acum și mai tare și simți, că te răzbește gerul; iar dacă ai băut mai mult, rachiu în loc să te fi încălzit, îți alungă căldura din trup și te răzbește. Ute colo, în marginea dru-

mului, un om înghețat de frig, e mort. Da! a băut rachiu să se încălzească, l'a cuprins pe drum oboseala, l'a răzbit frigul și a înghețat acolo, unde s'a trîntit.

— »Eu te întăresc!« zice rachiul cătră muncitorul obosit, care se întoarce seara scasă. »Vino și bea un rachiu și te vei simți ca întinerit«. E adevărat! Rachiul te face să ți încordezi puterile, dar cum! Ați văzut cum se opinteste calul obosit, să tragă căruța pe deal și nu poate? Căruțașul îi trage atunci câteva bice, și calul se opinteste și pleacă înainte. Și iarăși stă și din nou își primește porția de bice, și iarăși pleacă. Ce credeți, biciul a dat calului putere, ca să scoată căruța în deal?

Așa este și omul cu rachiul, îi dă rachiul putere? Nu, el e numai un fel biciu, care face pe om să-și opintească puținica și obosta lui putere. Rachiul nu te întărește; din potrivă te slăbește, căci te silește să faci și ceea ce îți e preste puteri. Și ce poate calul, care în loc de hrană capătă bice, aceea o poate și omul, care ține să se întărească cu rachiu.

— »Eu te vîndesc!« Uită-te într-o farmacie. Eu sunt așezat în sticle alături cu celelalte doctorii. Tot așa de bine se pot lauda și otrăvurile; și ele sunt așezate prin sticle alături cu doctoriile din farmacie. Omul e robul boalelor și n'are încotr'o, trebuie să ia și doctorii câteodată. Dar precum doctoria ți se dă cu măsura, așa ar trebui să luăm și rachiu cu măsura, puțin de tot și numai când ne-o zice doctorul. Asta ar mai merge, deși tot rău ar fi, căci rachiul este și rămâne o otravă chiar și luat ca doctorie.

Dar așa cum îl iau țărani, după povețele babelor, ba pentru vătămătură, ba pentru dureri de inimă, ba pentru junghitură și câte altele, asta e preste măsură de rău. Lasă că rachiul luat cât de puțin nu poate ajuta, decât la anumite boale, dar nu la toate; apoi ce poate să ți ajute bunăoară chinina, dacă ai lua deodată câte patru ori cinci grame în loc de unul, cum zice doctorul? Ce să ți ajute un litru de rachiu, în care babele ți au mai pus piper, ardei și pământ din vatra focului și fel de fel de burueni cu zămuri tari și

VESELIA.

— Foia glumească a »Foil Poporului«. —

Un dar împărțit.

Un boer de preste Olt veni la București și ceru să între la M. Sa Vodă Matei Basarab.

Pe acele vremi Țara gema de Greci, cari jefuiau fără milă bietul popor și așa năcăjit. Singur Vodă nu putea să se scuture de dînșii.

Când boerul ajunse la iatacul domnesc la ușă stetea de pază un căpitan grec.

— Vrei să întri la Vodă?

— Vreau.

— Bine! Dar numai așa te las să întri dacă împărți cu mine în două darurile ce vei primi dela Vodă. Chiar în palatul domnesc se jefuia lumea. Vodă știa, dar n'avea ce să facă.

Boerul intră la Vodă. Când era să iasă, el se rugă de Domn să-i dea două palme.

Domnul sta mirat; stăruind însă boerul i-se făcu pe voe.

Afară la ușă Grecul îl prinse de mână.

— Ei! Ce-i? Împărțim?

— Împărțim!

Și boerul trase o palmă Grecului de se duse de-a dura isbindu-se de un părete. S'a făcut zgomet mare, se adunară soldații. Eși chiar și Vodă.

— Ce-i aici?

— Măria Ta! — strigă Grecul, — boerul acesta mi-a dat o palmă, așa din senin, mie care păzesc viața Măriei Tale.

— Așa-i Măria Ta, așa ne-a fost vorba. Să împărțim frățeste tot ce voi primi eu în dar dela Măria Ta. Eu am primit două palme și după buna dreptate, una i-am dat-o Grecului!

Vodă încreși din sprâncene.

— Dacă e vorba de împărțea eu nu mă amestec.

Vodă se retrase, boerul plecă, iar Grecul rămase cu palma.

Un raspuns potrivit.

Când s'a dus Horia la Viena ca să arate Impăratului nevoile Românilor, adjutantul împăratului întrebă ironic pe Horia:

— Spui că ești Român? În care parte de lume trăesc Românii aceia?

— În Ardeal, Excelență!

— Aha! În țara unde oamenii mănâncă numai carne de măgar?

Horia se aprinse.

— Da Excelență, de acolo sunt. Dar de unde știi lucrul pe care l-ai spus?

— Îl știu pentru că am fost și eu odată prin Ardeal.

— Așa? Mă mir cum de nu te-or mîncat atunci Românii, Excelență?

Din »Drapelul«. *) Com. de M. Gașpar.

*) Dl Mihail Gașpar a publicat în foia »Drapelului« câteva anecdote istorice frumoase, din cari reproducem aceste două de mai sus. Red. »F. Pop«.

otrăvitoare? După un litru vine alt litru și bietul bolnav toată ziua e beat, și dacă beția îi tâmpește simțirea, el crede că i-au pierit durerile! Durerea poate să piară, dar răul, rădăcina boalei rămâne; boala vine din nou. Nu cu răchul o scoți! Câți țărani nu ajung la urmă în spital, bolnavi, prăpădiți, și numai atunci să duc la doctor, când boala le a intrat în toate oasele și nu li se mai poate scoate. (Va urma.)

NOUȚĂȚI.

Convocare. În urma însărcinării primite de onoratul comitet central al Asociației pentru literatura și cultura poporului român sub Nr. 517/1908, convocăm adunarea extraordinară a despărțământului XXIX Mediaș, pe ziua de 22 Noiembrie 1908 n. d. a. 2 ore în localul Nr. 1 a hotelului »Schützen«, la care adunare invit pe toți membrii actuali ai despărțământului, întreaga inteligență română din Mediaș și cerc, precum și pe fiecare iubitor de literatură și cultura poporului român, Program: 1. Cuvânt de deschidere. 2. Constituirea biroului și eventual. 3. Alegerea directorului, a notarului, a cassarului și a membrilor comitetului pentru despărțământ. 4. Constatarea numărului și a listei membrilor actuali și a celor, cari să înscriu. 5. Cuvânt de încheiere. — Dr. Dionisie Romar, avocat.

Născut mort. Soția moștenitorului de tron al nostru, princessa Hohenberg, a născut zilele trecute un copil mort. Cauza, să zice, că a fost influențată, boala de care a suferit princessa, care de altcând să află bine.

La fondul de 20 bani al Reuniunii sodalilor români din Sibiu, pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit: Nicolae Bugneriu, cleric curs. II, 40 bani, Virgil Arpățeanu, 50 bani, Nic. Lazar, cl. curs. I, 40 bani, dl. dirigent al corului A. Bena, la convenirea de cunoștință a clericilor din seminariul »Andreian«, a adunat cu palaria cor. 784 și Vic. Tordășianu, prezidnt, 10 bani.

Nenorociri. Săptămâna trecută Luni trenul, care a plecat din Sibiu la o oară ziua spre Turnul-roșu, a deraiat (sărit de pe șine) între Veștem și Talmaciu, Oamenii nu s'au neorocit, dar s'au stricat șinele.

— În Budapesta un tren ce a sosit în gara vestică, ne fiind oprit la timp, s'a lovit de bocul de oprit. Ciocnirea a fost așa de tare, că 14 călători au fost răniți.

— La Buccari (l. Fiume) un tren de povară a deraiat. Sunt doi morți și mai mulți răniți.

La fondul »Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace« s'au mai făcut următoarele dăruiri: Din privilegiul căsătoriei măestrului pantofar Laurențiu Nemeș (originar din Feldioara-săcuiașcă) cu dșoara Ana Mateiu, din Cristian, au dăruit mirii, apoi nașii Ioan Bologa, măestru pantofar și soția sa Maria și fiica lor Miți, elevă a școlii industriale și prietiniilor lor Lazar Părău, măestru pantofar și Dumitru Baci, sodal croitor, fiecare câte 1 cor., sau în total 7 cor.

Când Ungurul își teme nevastă. Foia »Românul« din Cleveland (America) povestește următoarea întâmplare hazlie: Duminecă s'a dat o reprezentație teatrală în Cleveland din partea societății maghiare. S'a jucat și o piesă, în care o fată trebuia să se îmbrățișeze cu un tânăr, iar pe urmă să se certe pentru un lucru mic. — Rolul fetei îl juca nevasta lui Szecvics Karoly. Acesta privia din public cum se juca teatru, dar când a văzut pe nevasta lui, că începe să se drăgostească pe bină cu un alt fecior, l'a apucat mânia și sărind de pe scaun a început să abiere unguerește și să injure cum numai maghiarii știu. Văzând lumea că nu tace, ba că vrea să sară pe bină să-și bată nevasta, l'au prins mai mulți bărbați și l'au scos afară. Dar fiindcă el voia să între de nou, l'au încuiat într'o lemnie, unde a stat până după teatru. Atunci l'au scos și au început oamenii să-i bage ungurului în cap, că ce e în teatru

nu e adevărat, ci numai așa e jocul și ungurul s'a împăcat când a văzut că nevasta nu l'a părăsit într'adevăr, ci vrea să meargă cu el acasă.

Și-a omorât nevasta. Nevasta fiachéristului Dumitru Gorza din Orade era bețivă. Zilele trecute Gorza sosind acasă, a găsit-o iarăși biată. În mânie el a luat un lemn și a tocat-o în cap. Fericea a murit, iar Gorza a fost prins.

Bătăla lui Dumnezeu. Înainte cu 4 ani în Kistelek a fost ucis un țaran L. Simon de cătră soția acestuia și drăguțul ei. Din lipsă de dovezi însă amândoi au fost achitați când apoi s'au cununat. În luna trecută drăguțul-soț s'a prezentat la procurorul din Segedin și a recunoscut că dânsul împreună cu soția sa sunt făptuitorii omorului. În alta zi și-a retras mărturisirea zicând că a fost beat, când a mărturisit crima. Astfel și a doua oră au fost puși pe picior liber. Muștrându-l însă conștiința, și-a ucis soția, apoi dintr'un revolver și-a tras un glonț în piept. Ambii au murit la moment.

Pieze teatrale. În editura librăriei Ciurcu din Brașov au eșit din Biblioteca teatrală, editată de Societatea pentru fond de teatru român, 11 pieze teatrale, anume: Curiozitate femeiască, comedie în 1 act (Prețul 40 bani). — Lăsata secului, com. 1 act. (40 bani). — Artistele, com. 1 act (30 bani). — Șapte și nici o ispravă, com. 1 act. pentru fetițe (40 bani). — Milionu, com. 1 act. pentru fetițe (40 bani.) toate localizate de M. Popescu n. Bogdan. Mai departe: Nicolae Vulpea, piesă din popor în 4 acte, de Romul Muntean (premiată de Societ.) Prețul 70 bani, — Capriciul unui tată, com. în 1 act. (40 bani) — Cântecul Cocoșului, com. 1 act. (40 bani). — Cânela și pisica, com. 1 act. (40 bani). — Slugă la doi stăpâni, com. în 2 acte (60 bani) — Dela nord la sud, com. 1 act. (60 bani). Aceste 5 din urmă sunt traduse din italienește de Z. Bârsan.

Atragem luarea aminte, mai cu samă a diletanților nostri de pe sate, asupra acestor pieze bune și ieftine. Să pot comanda dela libr. Ciurcu, Brașov.

Omor în Vinga. În comuna Vinga (comit. Timiș) a fost omorât în una din nopțile aceste proprietarul bulgar Pavel Traicu, nevastă-sa și feciorul său. Ucigașii au aduat hainele și alte lucruri de preț, le-au încărcat pe căruță, în care au prins caii lui Traicu din grajd și așa s'au dus. Să crede că hoții sunt Țigani corturari. Gendarmăria le caută urma.

O faptă vrednică. După cum să scrie din Timișoara, dl. Ioan Theodorovits, maior ces și reg. în penziune a dăruit »Alumneului gr.-or român din Timișoara« (așzământ pentru creșterea copiilor) o casă în Timișoara-Fabric în valoare de 7000 cor. Fiind Alumneul acesta una dintre așzămintele noastre cele mai de lipsă, dăruitorul marinos a aflat cea mai potrivită cale pentru a și arăta simțimentele sale nobile față de neam. Actul de donațiune s'a transpus deja spre aprobare Conzistorului din Arad, prin avocatul din Timișoara Dr. Aurel Cosma. — Iată o faptă vrednică!

»Asociațiunea« pentru țărani. În nr. trecut am dat circularul comitetului »Asociațiunii« cu privire la învățarea neștiutorilor de carte.

În legătură cu aceasta amintim, că din partea »Asociațiunii« au fost rugate toate conzistorele noastre să aranjeze cât mai multe cursuri pentru neștiutorii de carte sau cum să mai zice, pentru analfab.ți.

Cronicle politice. Cu acest titlu dl. Aurel Ciato a scos un fascicol cuprinzător de câțiva articoli politici de-ai dânsului, publicați mai cu samă prin foi și inspirați de o curată iubire de neam și cu scopul de-a contribui la clarificarea stărilor politice dela noi. Prețul fascicolului e 30 bani. Să poate procura dela autorul în Blaj. Publicația să va continua în vre-o 10 fascicole.

Intre jucăriile din țară, cari au renume universal, castenele Anker de petricele pentru edificat ocupă locul prim; ele formează dorința cea dintâiu a copiilor. De aci să explică apariția bătătoare la ochi, că deși a bântuit anul trecut criza gravă în America căutarea jucăriilor de castene-Anker pentru edificat a fost tot așa de mare, pe când din alte feluri de jucării s'au vândut mai puține.

Să se roage de iertare. Am amintit în numărul trecut, că deputatul democrat Pető a făcut mare năcaz lui Andrássy, întrerupându-l mereu în vorbire, când și-a prezentat proiectul. Președintele Iusth, a predat pentru aceasta pe Pető la comisia de imunitate. Aceasta l-a osândit și dieta a aprobat osânda, că Pető are să-și ceară iertare în una din ședințele dietei.

Așa încep șovinistii a înfrica pe împotrivorii la proiect.

Din Bosnia. Zilele trecute a fost în Viena o deputație a Turcoilor din Bosnia și a orașului Sereievo, cari s'au înfățișat la împăratul și l-au asigurat de loialitatea și credința lor. Deputațiile au fost primite cu multă căldură, atât de cercurile vieneze, cât și la Curte.

În legătură cu aceasta dăm, după o scrisoare primită din Bosnia de »Țara n.« următoarele despre stările din Bosnia:

Spiritele tulburate în urma alipirii — scrie corespondentul — s'au mai liniștit puțin. Croații, catolici, sunt prea mulțumiți cu soartea, vizându-se mai aproape de țara mamă, turcii în mai mare parte primesc evenimentul cu »Kismet«: »A fost să fie așa!«

Poporul dela țară e foarte mulțumit, abstrăgând, că nici nu prea are pricepere pentru schimbare. Adeseori se arză cu ocaziunea anexării țărani turci zicând: Am trăit cu »Schvaba« (austriecii) 30 de ani în pace, vom trăi și mai departe, însă de una vă rugăm, să rămânem la olaltă, să nu ne dați pe mâna ungușorilor. . . . Se vede că sistemul de guvernare ungușorilor nici pe aici nu e de tot necunoscut. . . Numai sârbii nu se pot găsi în noua situație și-și arată nemulțumirea pe față; însă nu au dreptate, căci nime nu le pune piedeci în dezvoltarea lor națională-culturală. Au autonomie bisericească, limba oficială este cea sârbo-croată, guvernul le zidește biserici, și școli cu limba de propunere sârbă, cu un cuvânt se bucură de toate drepturile. Țaraul sârb e mulțumit, numai inteligența urmărește planurile utopice de »Sârbia mare« și pentru întruparea acesteia și face agitație.

Intocmire internă practică pentru bănel. »Rev. Econ.« scrie: Din prilejul hoției extraordinar de cutezată comisă nu de mult ziua amiază mare la »Filiala Băncii comerciale ungare« din Pesta nouă, unde precum se știe doi hoți înarmați cu revolvere au răpit băncii considerabila sumă de cor. 45,000 — nu va fi neinteresant a ști, cum este întocmirea internă a băncilor și oficiilor postale în Rusia, unde cazuri asemenea din Pesta se întâmplau într'un timp aproape zilnic.

În Rusia la bănci și oficiile postale păretele despărțitor între public și deregător este provăzut în loc de ferestrii de sticlă, cu un rociu de sârmă tare, greu de spart și cu atât mai greu de trecut prin el. Pentru comunicare cu publicul păretele are mici deschizături (ferestrii), cari se închid în mod automatic și nu se pot deschide de afară. Ușe nu are păretele despărțitor și funcționarii întră și es pe uși ce conduc din o altă cameră direct la locurile lor, prin urmare nu pot fi surprinși de hoți înarmați, cari deodată și pe neașteptate să apară în mijlocul lor.

Pentru pace. Încep să ia pozițiune tot mai hotărâtă pentru ideia păcii universale popoarele din Apus și în deosebi muncitorimea organizată.

În Anglia, la Congresul sindicatelor de muncitori, ținut de curând la Nottingham, urde au fost reprezentați 1.800.000 de muncitori s'a hotărât, că muncitorimea în cazul declarării unui războiu, se va opune cu toate mijloacele și toate puterile ce-i stau la îndemână.

În Danemarca apoi deputații partidului muncitorilor propun: »ca țara lor să se declare neutră, ca serviciul militar să se desființeze și că orice neînțelegere posibilă dintre state să fie adusă înaintea Inaltei curți dela Haga«.

O rugare. Onor. noștri cetitori, când comandă ceva după inseratele și anunțurile din foaie, sunt rugați a să provoacă la foaie, adică a spune la firma, dela care comandă sau cer ceva, că anunțul l-au cetit în »Foaia Poporului«.

Unelele de mână dela lornărit, cu acest titlu a apărut o broșură de dl I. Apolzan, tipograf, și anume partea primă, cuprinzând: Rândecele, dățile și fereștraietele. Broșura formează Nr. 1 din biblioteca meseriașului. Prețul 40 bani.

Felicităm pe autor pentru lucrarea sa, unică la noi și atragem luarea aminte a meseriașilor asupra ei. Credem, că în curând va fi continuată.

Cununii. Mărioara Giurca și Nic. Suma își serbează cununia lor Duminecă, în 22 Nov. st. n. 1908, în biserica greco-orientală din Colun, la 2 ore p. m.

— Aurelia Bardoși, fiica dlui inspector reg în p. Iuliu Bardoși și dl Aurel Cigarean, casar de bancă în Sasca-montană, și-au serbat cununia Duminecă în 15 Nov. c. în biserica gr. cat. română din Sibiu.

Desp. Agnita al »Asociațiunei« invită pe membrii și binevoitorii despărțământului la adunarea generală, ce se va ținea în Nocrich la 22 Nov. n. în localul școlii române la orele 12.

Teatru german. Joi săptămâna trecută a fost predată opereta: »Gasparone« de Millöcker. E o muzică dulce, lingușitoare, muzica caracteristică a lui Millöcker, însă foarte săracă în o coloratură mai variantă. Melodii mai pregnante, puncte de forță, cari subliniază așa zicând opereta, nu prea sunt.

Rolurile principale au fost bine redete. Tenoristul (Grassely) o voce melancolică, pătimășă, a plăcut, cu deosebire în cele două duete mari, din actul I și II, împreună cu primadonă (L. Salden).

Cu un humor vrednic de invidiat au fost caracterizate rolurile lui Benozzo (Spiegel) și Zencbia (Selhofer). Cu deosebire Selhofer a fost viu aplaudată. Ios. Sable cu humor-i veșnic tineresc și ensemblu actorilor în general a fost cât se poate de bun.

Sâmbătă a fost predată comedia franceză »Die Liebe wacht«, comedie în 4 acte.

Duminecă sara si Joi s'a repetat »Fräulein Iosette, meine Frau«.

Luni s'a dat iarăși »Gasparone«, Marți renumita operetă »Ein Walzertraum«. Miercuri din nou s'a introdus pe scenă »Die Liebe wacht«. În pregătire sunt piezele: »Dollarprinzessin«. — »Vater«. — »2x2=5«. — »Filia hospitalis« etc.

Dela adunarea Reuniunii Inv. gr.-cat. din archidieceză remarcăm următoarele: Din provincă au fost de față vre-o 60 de delegați. Fînd de față și Escel. Sa Metropolitan, a rostit o frumoasă vorbire, în care apără școala confesională și îndeamnă pe învățători să sponă poporului să susțină școala confesională și să ție la limba, portul și datinele strămoșești. Escel. Sa la depărtare a fost viu aclamat. — După vorbirea de deschidere a prez G. Muntean, în care îndeamnă pe învățători a deschide cursuri pentru învățarea la scris și cetit a celor neștiutori de carte, secretarul Petru Ungureanu cetește raportul despre starea reuniunii. Laudă unele despărțăminte harnice. La concursul de premii au întrat următoarele lucrări:

1. Învățătorii cari primesc o parte a salarului lor în produse și în usufructul unor realități, cum trebuie să urmeze în prețuirea și stabilirea competițelor lor. 2. »Insemnătatea prelegerilor populare«. Cel dintâiu a fost premiat cu 100 cor. din partea Escelenței Sals Dlui Metropolitan, al 2-lea cu 50 cor. din partea reuniunii. Autorul ambelor e harnicul învățător Octavian Pop din Vad, care acum a patra oară a fost premiat.

Din raportul cassarului să vede, că Reuniunea are o avere de 12,487 cor, din care partea cea mai mare e protensiune la »Foaia Școlastică«. (8364 cor.) Să constată, că foaia e slab sprijinită. Suma abonamentelor restante este de 11 mii cor. Să hotărește, că restanțierii să se publice cu numele. Învățătorii să deobligă a ținea cursuri cu analfabeții. Reuniunea pentru a da un înd mna la aceasta publică concurs pentru 10 premii de câte 30 coroane pentru acei învățători, cari vor putea arată, că au instruat mai mulți analfabeți. Să publică concurs și pentru patru premii de câte 50 coroane pentru cele mai bune lucrări, ce vor face învățătorii membrii ai acestei reuniuni.

Mare nenorocire s'a întâmplat în minele (băile) de cărbuni dela orașul Hamm din Vestfalia. S'a aprins în băi gazul de băi și au fost ucși mulțime de băieși. Până acum s'au aflat morți 36. S'au petrecut scene grozave.

Andrée. Acum 11 ani a plecat inginerul norvegian Andrée, cu doi soți în un balon, la polul nordic. De atunci nu s'a mai știut nimic despre ei. Acum să zice, că un căpitan de corabie ar fi aflat mormântul lui Andrée și lângă el o lădiță de scrisori. Știrea nu e deplin sigură.

Boltă în Bolța. Atragem luarea aminte a cetitorilor asupra publicațiunii de esarândare a boltei din Bolța, proprietatea parohiei gr.-or.

Bătăle cu omor. În o crîsmă din Avrig s'a întâmplat Duminecă o bătaie între muncitorii lemari de acolo, cari în mare parte sunt din Maramurăș și unul Mihaiu Pinteaa a fost ucis cu cuțitele. Asemenea au fost răniți de moarte încă alți trei. În învălmășală nu s'a putut ști, cari sunt ucigașii.

În panorama imperială din Sibiu, Piața mare, Nr. 9 (lângă palatul Brukenthal) să va vedea săptămâna viitoare 23—29 Nov: În Pfalz, pe frumosul Rin. Panorama e deschisă dela 9 ore dim. până la 9^{1/2}, sara. Intrarea 40 bani, băieți, studenți, soldați 20 bani.

Tusa măgărească

se oprește rapid după întrebuințarea Emulsiunei-SCOTT. Medici, moașe, precum și părinți, au adevărit aceasta prin mii de scrisori.

Emulsiunea-SCOTT

ajută prin puterea intensivă, care constă din cele mai bune sucuri și s'au descoperit prin procedura specială a lui Scott. Siarea sanitară devine mai bună în mod simțitor după prima doză a Emulsiunei lui Scott.

Veritabil numai cu această marcă — pescarul — ca semn de garanță al procedurii Scott.

Prețul sticlei originale 2 cor. 50 bani.

191 11—28 Să află de vânzare în toate farmaciile.

Producțiuni și petreceri.

IN SIBIU.

Reuniunea sodalilor români din Sibiu. aranjează Sâmbătă, 8/21 Noemvrie 1908 în »Unicum« un concert. Dirigent: Augustin Bena, profesor de muzică. O parte a evenimentului venit curat este destinat pentru fondul »Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăcelor meseriași«. Programul are 7 puncte. După concert joc.

IN SĂLIȘTE.

Reuniunea română de cântări din Săliște aranjează un concert Sâmbătă, în 21 Noemvrie n. 1908 (Arh. Mihail și Gavriil) în sala festivă a școlii. Programul are 6 puncte alese, coruri mixte cu soli.

IN VALHID.

Corul din Valhid aranjează un concert împreună cu teatru și declamări, Duminecă la 22 Noemvrie st. n. 1908 sub conducerea dlui Ales. I. Sighișoreanu inv. Venitul curat este destinat pentru zidirea din nou a școlii românești din loc. Programul constă din 10 puncte. După producție dans.

Hotelul de cură ALTVATER Freiwaldau Gräfenberg, Silezia-austriacă.

Nu e silă de cură.

Încălzire centrală, sobe.

Lumină electrică.

Prospecte gratis și franco.

Cură dietală de Lindewiese a lui SCHROTH. 235 2—

Seson de iarnă și de vară.

Toate procedurile de cură de apă.

Să poată căpăta în tot locul
Kalodont

9 36—41 a lui Sarg
cremă de dinți neînconjurat de lipsă, păstrează
dinții curați, albi și sănătoși.

POSTA REDACTIEI ȘI ADMINISTRATIEI

Corint. În nr. viitor.

Gothatea. Dacă să poartă rău preotul Dv. arătați-l la protopop și Consistor.

Il. M. în Med. Ai abonată foaia până în 31 Dec. v. Cartea, ce întrebi, n'o avem.

Mih. M. în G. Solgăbirăul n'a avut drept. Las' că-l spalăm noi.

Proprietar, editor și redactor responsabil
Silvestru Moldovan
Tiparul »Tipografie« Henric Meltzer.

Apucă-te de spălat
Ca copilul de jucat
Vei spăla cu ușurie
Rufele de murdărie
Săpun »Schicht« de-i folosi
De năcaz te vei lipsi!

Puterea minunată și intensivă de curățit a
Săpunului-Cerb alui Schicht
provine din felul unic de fabricare și din alegerea precaută a materialului crud.

Săpunul-Cerb alui Schicht
cruță mâinile, rufe! Te cruță de osteneală și năcaz, cruță și sănătatea! Cruță bani, timp și lucru, **30,000 cor.** garanță de curățenie.
144 B 8—8

Cea mai bună pogace pentru câni
este și rămâne

Pogacea pentru câni a lui Fattinger care dintre toate mijloacele de nutrițiune de acest soi posedă cea mai bună compoziție și efect de nutriție.

50 Kg. Cor. 28— 5 Kg. liber de porto Cor. 3-20

Puppy-Bisquit a lui Fattinger

pentru câni tineri.

50 Kg. Cor. 26.— 5 Kg. liber de porto Cor. 3-50

Prospecte libere de porto prin Fabrica de pogăci patent pentru câni și nutremânt pentru gălci, în Wiener-Neustadt.

Preste 250 de prime premii.

Mijloacele de nutrițiune ale lui Fattinger să pregătesc sub controlă veterinară. 51 20—26

Sz. 3615/1908

239 2-3

Pályázati hirdetés.

Szebenvármegye százebesi járáshoz tartozó Rehó községben üresedésbe jött községi jegyzői állásnak betöltése céljából pályázatot hirdetek. Ezen állás javadalmazása

1. 1600 kor. fizetés.
2. 100 kor. lakbér.
3. 120 kor. utiátalány.
4. 60 kor. irodai átálány.
5. 40 kor. világitási átálány.
6. A magánmunkálatokért szabályrendelileg megállapított díj k.

Felhívtnak mindazok, kik ezen állást elnyerni ohajják, hogy az 1883 évi I. t.-cz. 6 §. illetve az 1900 évi XX. t.-cz. 3 §-ában követelt minősítéseket és eddigi alkalmazkodásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket i. é. november hó 30. áig annyival is inkább adják be, mert a kérelmek zett kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választási határidő utólag fog kitűzteni.

Szászsebes, 1908. évi november hó 7.

A járási főszólgabíró.

Hann

Rog cereți franco

prospecte și mustre din cel mai bun

postav știrian pentru domni și dame,

pentru vânat, pădurărie și turistică, cum și mostre din toate stofele de modă pentru vestimente de băiați și domni, pardessii, ulstere, dela calitatea cea estină până la cea mai fină, dela firma de esport de postav, ca reellă, ca cea dintăiu și mai mare

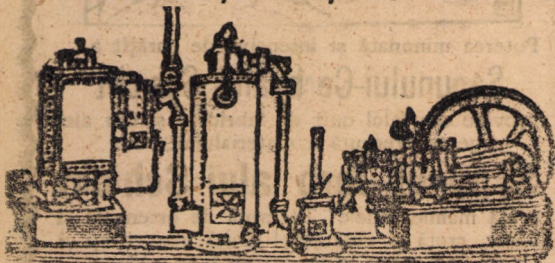
VINCENTIU OBLACK

furnisor de curte c. și r. de postav

GRAZ, Murgasse Nr. 9/a.

193 10-10

Cea mai are garanță! Condiții de plată favorabile!

Fabrica de motoare = **A.-G. DRESDNER**

una din cele mai vechi și mai mari fabrică de motoare

cele mai perfecte durabile
precize și sigure
care funcționează
cele mai ușoare de mână

Motoare și locomobile
de gas sugaty
de benzln
de gaz
de aielu crud
de acetylen

Reprezentanța generală și depozit:

GELLÉRT IGNÁ CZ és Társa

Budapesta, Terézkörut 41. — Telefon Nr. 12-91.
125 20-20

Pene de pat
boeme ieftine!

5 Kilo: noue, scărmanate cor. 9-60; mai bune cor. 12.-; albe, moi, pufoase, scărmanate cor. 18.-; cor. 24.-; albe ca zăpada, moi, pufoase, scărmanate cor. 30.-; cor. 36.-.

Espedarea franco cu rambursă. Schimb și reprimire să admite pe lângă rebonificare de porto. 238 2-6

Benedickt Sachscl, Lobes 184.

posta Pilsen, Boemia.

Institut indigen. — Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

din Sibiu

10 45-52

— Intemeiată la anul 1868 —

in Sibiu, strada Cisanădiei nrul 5 (edificiile proprii),

asigurează în cele mai avantajoase condiții:

— contra pericolului de incendiu și esplosiune, —
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

— asupra vieții omului —

in toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spase de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: + Capitale asigurate asupra vieții:

95,816.412 coroane.

9,882.454 coroane

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii 4,484.278.83 c. pentru capitale asig pe viață 4,028.113.12 c.

Oferta și ori-ce informații se pot primi dela:

Direcțiunea în Sibiu, str. Cisanădiei nr 5 etagiu I., curtea I.,
și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela
subagenții din toate comunele mai mari

Necondiționat

să cetiți acest sfat bun!

Vestea bună merge departe. Aceasta să adeverește și la „Fortă-Spiritul sărat“ a cărui veste cutrierat lumea întreagă și pătruns și la noi. Voim deci a împărtași și st. nostri cetitori, din cari motive trebuie să ținem stabil în casă acest mijloc escelent și pentru ce este el în general așa iubit.

„Fortă-Spiritul sărat“

ca protector al sănătății!

„Fortă-Spiritul sărat“

ca mijloc pentru îngrijirea corpului!

Fie omul june ori însurat, are lipsă întotdeauna de un mijloc de casă bun și vrednic de încredere, pe care să-l aibă la îndemână ca ajutor la vreun rău ce-l năp-dește repede pe neașteptate. Cu deosebire unde sunt copii, este de lipsă aceasta precauție. Acum să simte unul rău, în celalalt minut să plângă al doilea de durere de cap, al treilea geme iară de zgârciuri de stomach și așa mai departe. Ce bun este în astfel de cazuri „Fortă-Spiritul sărat“, cetim instrucția de folosire minuțioasă și îndată știm, ce avem să facem. Aproape în fiecare familie este cineva, care suferă de insomnie, nervozitate sau e torturat de podagră, reumă, dureri de șele și de spate, junghieri în coaste etc. un altul iarăș își simte dispărând puterile, să simte slab, obosit și eshauriat. Cât de des nu să întâmplă leșinuri? Și adeseori omul nu știe ce să facă momentan în asemenea cazuri „Fortă-Spiritul sărat“ e mai pretios decât ori ce alte, fiindcă el întărește numai nervii și muschii, nu numai face pe om mai capabil de lucru, ci face în adevăr servicii neprețuibile și în cazurile dureroase amintite mai sus, dacă să folosește conform instrucției de întrebuințare.

Și oameni tineri laborioși adeseori să eshauriază lucru ostenticios încordat și după eshauriare urmează adese boală. De aceea e consult, ca fecine, care lucră mult, dimineața și sara înainte de culcare să-și frece cu „Fortă-Spiritul sărat“ membrele, cum și pieptul, șelele și capul, după care simțim ca și când muschii ar căpăta noue forțe și ca pacitatea de lucru să manifestă îndoită. Cine face voiagiul să-și ia în buzunar o sticlă de „Fortă-Spiritul sărat“ și nu să va căi. Cel puțin o sticlă de „Fortă-Spiritul sărat“ să fie totdeauna în casă, cu atăta e dator fiecare om sănătății sale.

Veritabilul „Fortă-Spiritul sărat“ să espătă pretotindinea în sticle de 30 fl, 40 fl, 1 și 2 Cor., dar să ne ferim de imitații și să luăm numai sticle de acele, pe cari e vizibil figura 2:9 4-10 de bărbat de vâi sus și să comandăm la singurul fabricant:

„Kosmos“ laborator chemic în Győr,

de unde să expedează 10 sticle mici și 3 sticle mari franco, cu rambursă sau trimițând înainte prețul.

Cunoști Dta pe cineva care-și masează corpul cu „Fortă-Spiritul sărat“? Dacă da, întreabă-l că nu să simte ca nou născut? Chiar și oameni îmbătrâniți simt că li se reîntorc forțele și elasticitatea, dacă își masează regulat corpul cu „Fortă-Spiritul sărat“.

Ai văzut Dta cum să poartă i una oamenii slabi? O zgriburire, o tremurare, un inghet e întreg omul! Dacă un astfel de om și-ar freca dimineața peptul și spatele cu „Fortă-Spiritul sărat“ încălzește iarna întreg corpul și vara îl răcoare, ca gheața el depărtează și asudarea. Ce neplăcut este, dacă subțiori, la mâni și la picioare asudă și să face insuportabil prin mirosul uricios de exudat. Prin spălarea cu sîrguință a subțiorilor, a mânilor și picioarelor cu „Fortă-Spiritul sărat“ alungăm atăt sudorile, cât și mirosul.

Și mirosul urit al gurii este și mai chinător pentru mulți oameni. Acest miros rău e cauzat de putrezirea resturilor de bucate în găurile

dinților. Aceste fac nu numai gura rău mirositoare, ci ajung adeseori și în stomach, unde pot cauza boale. Cine își clătește gura dimineața și după mîncare cu „Fortă-Spiritul sărat“ amestecat cu apă, încunjură stricarea dinților, nu are dureri de dinți, gura miroasă plăcut, măcară încă ne cade mai bine și e scutit și gâtul de îmbolnăvire. La copii zădărnici prin aceasta și durerea de gât, umflarea glandulelor și alte rele. Nu este vanitate, dacă ne îngrijim de păstrarea frumșeții părului și feței, e aceasta chiar o bună calitate. Cine pune în apa sa de spălat și de scaldat regulat veritabil „Fortă-Spiritul sărat“ va a vea pielea feții curată și fină, dacă ne spălăm cu ea capul, împedecăm for marea de mătreață, părul devine frumos fin și nu cade, fiindcă acest „Fortă-Spiritul sărat“ împed ecăcăderea părului și ne fereste de-a încărungi înainte de vreme.

Contra tusei, răgușelei și catarului au efect mai bun 281 2-10

bomboanele Pemete ale lui Réthy.

La cumpărare să fim atenți și să cerem apriat bomboane de-ale lui RÉTHY, fiindcă sunt multe imitații fără valoare.

1 Carton 60 fileri.

Să cumpărăm numai bomboane Pemete de-ale lui RÉTHY!

Salon de pălării de modă

August Gruber

Sibiu

Piața mare Nr. 19, etajul I.

Deposit de confecțiune de pălării de modă de cele mai elegante și articli de modă de toate prețurile, și modele originale vieneze și pariziene. 21 9-

Cheag natural în formă de praf.

Important

pentru fabricarea de caș. Cheagul natural al Dr. Blumenthal în formă de praf este cel mai bun și mai eficient mijloc pentru închegarea laptelui chimic curat, întrece mult toate mijloacele de închegare de până acum.

Acest cheag este preparat din cei mai buni calici de viței. El este absolut liber de feride, colorante sau mucoase provenind din calici; de acide sau alte substanțe întrebunțate prin conservarea cheagului obicinuit.

Prin această curățenie absolută, recunoscută de fabricanții cei mai competenți în brânzături, cheagul natural nu împiedică de loc fermentațiunea normală a brânzei, îi dă o tăietură foarte fină, evită umflarea și prin îndepărtarea mai perfectă a zărului produsul e mai bun.

O încercare ne convinge.

Singura vânzare de cheag natural de-al lui Dr. Blumenthal pentru fabricarea de caș, pentru Galiția, Bucovina și Ardeal la

M. LINDEMANN, agentură
Storozynetz (Bucovina).

Dose de probă gratis și franco rog a se cere dela 97 23-26

M. Lindemann, Storozynetz (Bucovina).

Publicațiune.

Comuna noastră bisericească română gr.-or. din Boița (comitatul Sibului) esarândeză, respectivă închiriează pe calea licitațiunei publice localitatea sa de boltă din edificiul școlar, constatătoare din 4 odăi și 1 culină, pe timp de 5 ani. Boltă aceasta să afle în centrul comunei noastre, ear conducătorul aceleia în tot timpul a beneficiat de licență de tabac și pentru beuturi spirtuoase. Licitațiunea să va ținea **Duminică în 23 Noemvrie v. a. c. (6 Decemvrie n.) a. c. la 3 ore p. m.** în localitatea edificiului nostru școlar pe lângă oferte închise și verbale.

Prețul de strigare este stabilit în suma de 300 cor. Condițiunile și informațiunile necesare în această privință să afle la oficiul și comitetul parochial al comunei noastre bisericești.

Boița, 3 Noemvrie v. 1908.

Oficiul parochial român gr.-or.

Ioan Druhora.

242 1-1

presbiter român gr.-or.

La gușe, scrofule

lipsă de sânge, boală engl. bubițe de-ale pielei, boale de grumazi, de plumăni, tuse nădușitoare și măgărească, reuma, podagră, pentru întărirea copiilor cari au lipsă de sânge, sunt slabi și rămași îndărăpt în desvoltare și studiu, recomand o cură cu

uleiul de pește al lui Lahusen „JODELLA“.

Cel mai bun, cu efect și mai iubit uleiul de pește. E ușor de suportat. Cel mai bun timp de cură August până în Maiu. Să cumpărăm numai pachete originale, prețul Cor. 3 50 și 7 — cu numele de sentire patentat „Jodella“. Toate celelalte să le respingem, ca neveritabile.

Singurul fabricant:

Farmacistul Wilh. Lahusen în Bremen.

Să capătă întotdeauna proaspăt în toate farmaciile în Sibiu. 204 8-12

500 Coroane plătesc celui-ce ar mai

căpata vre-odată durere de dinți ori îi va mirosi gura după-ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 80 fil. Ed. Bartilla-Winkler Vien: 19/1. Sommergasse 1. În Sibiu: în farmaciile: în Piața mare 10; în Piața mică 27; strada Cisnădiei 59; ulița Turnului (Saggasse); ulița Ocnei 2; farmacia Tentsch; Meltzer, str. Gușterice și str. Cisnădiei. În Bistrița: farmacia lui Herbert. Sebeșul-săsesc: farmacia Lederhilger; Sighisoara: farmacia lui Ligner.

Să se ceară pretindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locuri unde nu să poate căpata, trimite 7 sticle cu 5 cor. 80 fil. franco. 11 24-

Cărți postale ilustrate cu

Sport

Flori

Artistice

Peisage

Porturi populare

și

Cărți postale umoristice

în asortiment foarte bogat.

Tipografia MELTZER

SIBIU

Strada Măcelarilor Nr. 12.

Revânzătorii capătă rabat.

10 sau 20 fileri

sunt pentru iubitorii de muzică spese mici, dar pentru birtaș

233 2-6

sunt baza la bunăstare.

În nici un local n'ar trebui să lipsească un

instrument-„HUPFELD“

cari în toate privințele neajuse, stau preste toate celelalte instrumente.

Azi să cercetează cu predilecție localele, unde este muzică, astfel procurarea unui instrument muzical este de recomandat din două puncte de vedere:

1. Incasări directe pentru muzică.
2. Urcarea circulației și prin aceasta urcarea venitului.

Prospecte libere de porto.

LUDOVIC HUPFELD, A. G., Viena VI.

Prima și cea mai mare fabrică de instrumente de clavier.

47 premii prime. 750 de lucrători.

Depozite de mostre:

Ioșif Martin, Budapesta VIII, Kenyérmező-uteza 6.
Müller Ferencz, Timișoara, teatrul electric.

A apărut

Călindarul Poporului

pe 1909

cel mai răspândit Călindar românesc cu material bogat și frumoase ilustrațiuni.

Prețul 40 bani.

„Sucursala băncii comerciale ungară din Pesta, Sibiuu“

Piața mare Nr. 2.

Infinitată în anul 1841. • Centrala în Budapesta. • Capital de acții de rezerve 93 milioane Coroane.

Primește bani cu libele de depunere

pe lângă cea mai favorabilă percentuare,

cumpără și vinde rente, scrisuri de amanetare, acții, losuri, cum și monede de aur și argint, primește hârtii de preț pentru păstrare și administrare, încasează cupoane și efecte sorțite, asigurare contra perderilor de curs la sorțiri procurare de cauțiuni de căsătorie pentru militari.

☛ Toate informațiile dorite să dau cu plăcere. ☛

198 8—

Marca de scutire: „Anker“.

Liniment, Capsici comp.,

înlocuitor pentru

Anker-Pain-Expeller

este un leac de casă valorat de mult, care să folosește de mulți ani ca fricțiune sigură la podagră, reumatism și răceli.

Atenție. Din cauza imitațiilor de puțină valoare să fim precauți la cumpărare și să primim numai sticle originale în șutule cu marca de scutire „Anker“ și cu numele Richter. Cu prețul de 80 fl., C. 1.40 și Cor. 2.— să capată aproape în toate farmaciile. Depozit principal la Iosif Török, farmacist în Budapesta.

Farmacia lui Dr. Richter la
:: „Leul de aur“ în Praga. ::

Șoseaua Elisabeta Nr. 5 nou.

Espediție zilnică. 199 8—42

Reparaturi de ghete de gumi

să primesc, fine și durabile. **Galoși, slipperi** să afle în depozitul de ghete

„TURUL.“ 243 1—3

Sibiu, strada Cisnădiei 20.

Loc de zidit

cu două fronturi de stradă în Hopten și Flussgasse, în mărime de 1000 de stânjani □, în întregime sau în părți este de vândut cu preț convenabil. 228 5—5

Informații mai de aproape să dau în strada Cisnădiei Nr. 17 etagiul I.

Aviz de prăvălie.

Subscriții ne luăm voie a face cunoscut onor. nostri mușterii și p. t. public orășanesc și dela țară, că în localul de comerț Piața-mică Nr. 31, mai înainte proprietatea firmei Franz Jahn Söhne, (Cocoșu roșu) am deschis o

Boltă specială

de făină, produse dela țară, articli de aluat de-ai lui Uhl și de Budweiss, urez, fructe păstăioase, fructe sudice, aromate, cacao de-al lui Koestlin și bisquit, miere și toate celelalte mijloace necesare pentru pregătirea prăjiturilor.

Noi ne vom da silința a mulțumii pe onor. nostri mușterii cu articli buni și cu prețuri moderate.

Filiala noastră pentru făină, pâne și fructe păstăioase, Piața mică Nr. 25 colțul dela treptele Fingerling, continuăm a o ținea pe mai departe.

Sibiu, în August 1908.

162 15—

Carl & I. Spengler.

Cel mai eu efect și mai ieftin — **PURGATIV**

Pilulele purgative

zaharizate ale lui

Philipp Neustein.

(Pilulele »Elisabeta« ale lui Neustein).

Aceste pilule sunt a se preferi tuturor preparatelor similare, căci sunt în toată privința libere de orice substanțe vătămătoare; se aplică cu mare succes la toate morburile abdominale, sunt ușoare, curăță sângele și nici un mijloc nu e mai favorabil mai nevătămător de a combate

Constipațiunile

izvorul sigur al celor mai multe morhuri. Fiind zaharizate le iau cu drag până și copii. 1 cutie conținând 15 buc. costă 30 bani. 1 tub care conține 8 cutii, deci 120 buc. costă numai 2 Cor. la comandă 2 Cor. 45 fil. franco.

Suați seamă! Păziți-vă de falsuri. Să cerem numai **Pilulele purgative ale lui Neustein Philipp.** Veritabile numai în cazul când cutiile și prospectul sunt provăzute cu marca firmei noastre în imprimare roșie-neagră Sftul Leopold și subscrierea Farmacia Philipp Neustein. Embalagele noastre patentate trebuie să fie contrasemnate de firma noastră Farmacia lui Philipp Neustein »la sf. Leopold«. Viena I. Plankengasse 6. Depozit în Sibiu în toate farmaciile.

Magazin de confecțiune de rangul prim

R. GRÜNBERGER

SIBIU, Piața mare Nr. 3, 4, 5 în palatul bănii Bodenkredit.

Binevoii a fi atenți la firmă căci lucați numai în interesul Dv., dacă Vă faceți cumpărările de la mine.

Vestmintele mele substituie pe deplin cele făcute după măsură.

Atelier propriu

secție separată pentru dame și separată pentru domni.

Prețuri strict fixe.

În confecțiunea de dame țin în magazin bluze, jupoane, rochii și specialități în haine de băleți.

Mare asortiment.

Rog a cerceta, fără a fi silit cineva să cumpere, magazinul meu de mantale pentru serate și antreuri de bal.

Cu distinsă stimă

R. Grünberger.

8 36—

NOXIN

Cea mai bună
Cremă
pentru ghete.

NOXIN

Ca patent
Chelle.

Să capătă în toate prăvăliile mai mari

The „NOXIN“ Co,

Budapesta VI.: 57 86-50

Gebüder Hochsinger.

Bust frumos

în două luni prin

pilulele orientale,

singurele cari desvoltă, întăresc, restaurează pieptul și dau bustului femeesc o plenitudine grațioasă, fără a strica sănătătii. Garantat libere de arsenic. Recunoscute de somitățile medicale. Discreție absolută. Șatula, cu instrucție de folosire, Cor.

140 16-26 6.40 franco.

I. Rathie, farmacist Paris.

Depozit: **Budapesta, Iosif de Török** farmacist, Király utca 12.

Tovărășia „MUGURUL“.

Recomandăm proprietarilor de vii cu toată căldura Tovărășia românească »MUGURUL« însoțire economică-comercială în Elisabetopol (Eszébetváros) care vinde altoie de viță de vie de toate speciile, precum și viță americană cu și fără rădăcină. La dorință însoțirea dă instrucție gratis ori-cui în toate ramurile viticulturii. 186 6-15

Orologiu împreună cu lanț

numai pentru Cor. 2.—

Din pricina vânzării unei mari cantități de orloage trimite casa de export șlesiană: un escelent orologiu-Anker de precizie aurit, cu mers de 36 oare, împreună cu un lanț frumos, numai pentru 2 Cor. și cu garanță pe 3 ani în scris. Cumpărând 3 es. numai Cor. 550. Expediție cu rambursă prin

Casa de export pros-șlesiană 28 7—

A. GELB, Cracovia Nr. 4.

NB. Pentru-ce nu convine banii retour.

Mașine de sămănat.

Aparat de sămănat după sistem american. Regularea să face fără schimbarea roatelor de mână, numai prin aplicarea unui scripăț.

Mașină de sămănat cu mână,

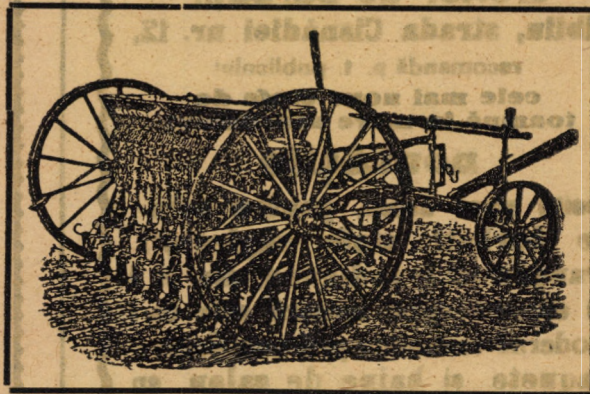
tăietori de nutreț, mori de napi, tăietori de napi, mori de uruit, mori de uruit coeni de cucuruz, toate pentru mână sau mănate cu forță, de executia cea mai ieftină și mai bună. Cuște pentru tăietoarele de napi și nutreț. — Pompe pentru zama de gunoiu și împrășteor de zama de gunoiu.

Paie presate în vâlătuci 100 Kg. Cor. 7.—

Prețuri la cerere.

2 47-52

CAROL F. JICKELI, Sibiu și Alba-Iulia.

„RACOTANA“

institut de credit și economii societate pe acțiuni
Șica-mare (Nagyselyk) (Nagyküküllő m.)

Filiale: Mediaș, Elisabetopol.

236 8-6

Primește depuneri spre fructificare și da deponenților 5% până la 500 Cor., pentru depuneri stabile dela 500 Cor. în sus cu abzicere de 30 zile 5 1/2%. Darea după capitalele depusă o plătește institutul separat.

Depuneri până la 3000 Cor. să pot ridica și — după starea cassei — să plătesc fără abzicere. — Depuneri și ridicări să pot face și pe cale poștală cu cecuri.

Acordează credite cambiale, personale, ipotecare și de lombard în modul cel mai culant.

DIRECȚIUNEA.

În fine cel adevărat!

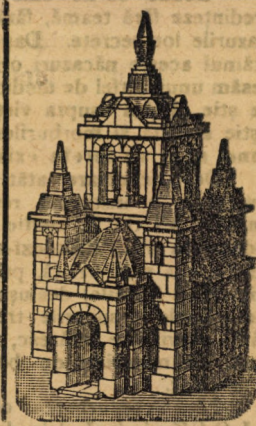
Așa vor esclama unele mame, văzând pe copii lor cuprinși de bucurie a să juca cu pietricele de edificat din castenele-Anker, donate lor și văzând, că sub mânilor mici să fac tot mai frumoase zidiri. Și dacă mai departe au observat, că copii alte jucării le lasă să stea nefolosite în unghiu și să ocupă numai cu minunatul joc de edificare-Anker atunci zie cu drept:

Castenul de petricale de edificat

ANKER

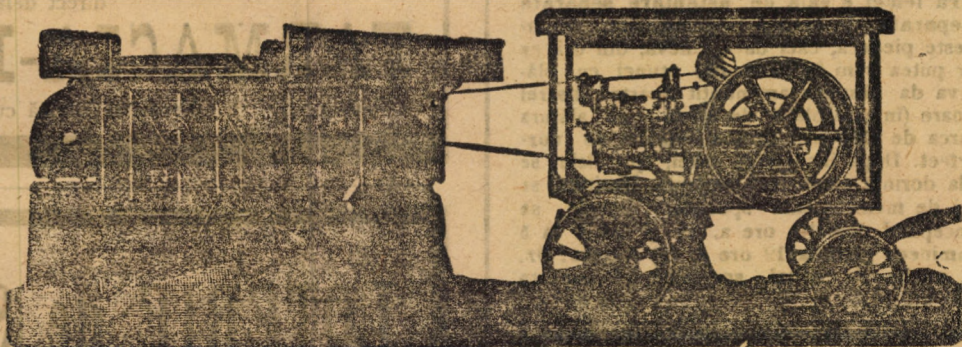
221 5-9

este darul nu numai cel mai instructiv, dar și cel mai ieftin. De aceea nu să poate îndestul de întefitor a să recomanda tuturor mamelor, cari vreau să facă esperiențe favorabile cu dacurile lor de Crăciun, a lăsa să i-să trimită grabnic dela F. Ad. Richter & Co. furnizori de curte ces. și camerali în Viena I. Operngase 16, lista mai nouă de prețuri asupra castenelor de petricale de edificat-Anker și a jocurilor mai nouă de așezat ale lui Richter, ca în deplină liniște să poate alege castenul cel mai potrivit. Lista de prețuri bogat ilustrată cuprinde o descriere precisă a fiecărui casten și o explicare a ordinii geniale de întregire, prin ceea-ce si face posibil, a mări după plan fiecare casten de petricale de edificat-Anker. La cumpărare să fim atenți la marca de sentire „Anker“.

Osers și Bauer fabrică exclusiv de motoare

Viena XX., Dresdnerstrasse 81-83/a. Depou principal: **Budapesta VI., Podmanicky utca 18.**

85 33-52

Locomobile cu benzin

Motoare cu benzin.

Motoare cu gaz sugativ.

Forța de mânăre cea mai ieftină din prezent! Spese de mânăre pe oară, după puterea de cal 2-3 mil. Mai multe sute de aranjamente în mânăre! Condiții de plată favorabile! Fabricațiune solidă, de primul rang! Cu prețuri și preliminare de spese servim gratis.

În timpul din urmă am furnizat mașini următorilor:

Schloș Ioan & soți, Sas-Veseuș 8 HP aranjam. de imbl. Pap János, Iháros-Berény 8 HP aranjam. de imbl. Nagy I. Pavel, Boglár 6 HP aranjam. de imbl. Takács Imre, propriet. de moară, Pásztó 75 HP aranjam. de imbl. Stenger Vilhelm, propriet. de moară, Topolovețul mare 50 HP aranjam. de imbl. Rosmann Samoil propriet. de moară, Mociu (com. Cluj.) 40 HP aranjam. de imbl. și în alte numeroase domenii.

Ludovic Ferencz,

croitor de bărbați,
Sibiu, strada Cisnădiei nr. 12,

recomandă p. t. publicului
cele mai noue stofe de
toamnă în mare asortiment
montățiile

scute chiar acum, pentru haine
de bărbați stofe englezești,
francezești și indigene, din sa
se execută după măsură cele mai
moderne vestimente precum: Saete,
Jaqueto, și haine de salo, cu
prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită
noutățile de stofe pentru pard-
simuri și „Raglam”, cari se află
totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverenșilor con-
fecționate în atelierul meu se po-
mit a atrage deosebita atențiune a
on. domani preoți și teologi absolvenți

În cazuri de urgență confecțio-
nez un rind complet de haine în timp
de 24 ore. 17 36—

Uniforme pentru voluntari, cum și
tot felul de articli de uniformă, după pre-
scripție croitura cea mai nouă.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărat că în
vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor
oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atro-
fiate și cari în urma ușurimei din tinerețe și prin
deprinderi rele și-au sdruincinat sistemul nervos și
puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei
stări ingrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie
cineva care să dea tinerimei deslușiri bine-voitoare,
sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexu-
ală, — trebuie să fie cineva căruia oamenii să-și
încredințeze fără teamă, fără șială și cu încredere
năcazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a
destăinui aceste năcazuri ori și cui, ci trebuie să ne
adresăm unui astfel de medic specialist, conștiencios,
care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale
și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există
atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru
acest scop e institutul renumit în toată țara al
Drului PALOCZ, medic de spital, specialist,
(Budapesta VII, Rákóczi-ut. 10), unde pe lângă
discreția cea mai strictă, primește ori-cine (atât băr-
bații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale,
unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului să
curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eli-
berează de materiile de boală, chinurile sufletesti
i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr.
PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și
radical cu metođul său propriu de vindecare,
chiar și cazurile cele mai neglese, ranele sifilitice,
boalele de țeve, besică, nervi și șira spinării, ince-
puturile de confusie a minții, urmările onaniei și
sle sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii
bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge
de piele și toate boalele organelor sexuale feme-
ești. Pentru femei e sală de așteptare separată
și eșire separată. În cece privește cura, depăr-
tarea nu este piedecă, căci dacă cineva, din ori ce
cauză n'ar putea veni în persoană, atunci cu plă-
cere i se va da răspuns amănunțit foarte discret
prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se alătura
numai marca de răspuns.) Limba română se vor-
bește perfect. După încheierea curei, epistolele se
ard, orie la dorință să retrimiți fiecăruia. Institutul se
ingrijește și de medicamente speciale. Visitele se
primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5
orep. (Duminea până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr.
PALOCZ, medic de spital, specialist, B. dapesta
VII, Rákóczi ut. 10. 18 36—

Pentru vinderea rezervelor ofer Școalele de pomi ale lui Fr. Caspari et Comp

Mediaș (Transilvania)

cu prețuri scăzute toți articli din școala
de pomi, anume: pomi cu fructe nobile
de tot soiul, agriși și strugurei, smeură,
frăgari, tufe de decor, pădureți, plante
pentru gard viu, conifere, roze etc.

Listă de prețuri la dorință franco.

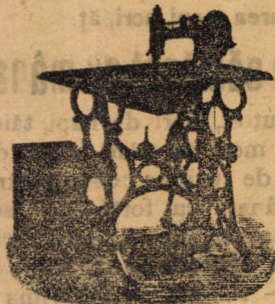
211 7—16

Gustav Dürr

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede.

Sibiu, Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul meu mare și bine asorta-
cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite
din fabrici străine și indigene pe lângă un pre-
ț foarte moderat. 15 38—

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate scareturile mașinilor de cusut de ori-ce
fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se afla
întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de ori-ce
fel sânt executate prompt, ieftin și conștiencios cu garanție. Pentru
fiecare mașină nouă de cusut amoperată dela mine dau 5 ani garanție

SUCCES SIGUR!

Reparatorul lui Kriegner
a vindecat în spitalul St.
Rochus din Budapesta, cum
și la dureri reumatice în
cap din 136 de cazuri de
îmboinăvire 129, ceace do-
vedesc atestate în scris. Nici
nu alt mijloc nu poate arăta
nn astfel de succes.

și vindecare, sigură scăpară
de podagră, reumă, jun-
ghiuri, sfășieri, dureri de
spate și de șele, dureri de
mâni și picioare și de
dureri de asemenea fel nu
ne putem mântui decât
prin folosirea

Reparatorul lui Kriegner
este în folosință de zeci
de ani cu succes neîntre ut,
să folosește numai la fri-
țiuni externe și întrece în
efectul său toate mijloa-
cele de felul acesta. Este
de recomandat fiecărui su-
ferind.

REPARATORULUI

lui KRIEGNER

Scrisoare de mulțumită!

Mult stm. Dle Profesor!

Nu pot afla cuvinte
de-» Vă mulțumi pentru
„Reparator”. Suferind de
4 ani de ischias, am folosit
toate mijloacele posibile,
fără rezultat. Am cercat
„Reparatorul” și dela fri-
țiunea aceasta mă simt bine,
cu mult mai bine. Pot face
mişcări cu piciorul ce mă
doare. Primiți, dle Krieg-
ner, întim me mulțumită.
Dzâu să Vă răș; lătească
de mii de ori pentru aceasta
invenție. Pentru deplina în-
sănătoșare rog încă 2 sticle
de Reparator, a le trimite
în Iudendorf, Tirol. — Cu
distinsa stimă și mulțumită
Albertina nob de Ch laupka
c. r. nevastă de Oberst.

(Spiritus petrae camphoratus)

cunoscut în general și di-
stins de multe ori, fiindcă
acest mijloc probat mul-
tiplu e chemat direct nu-
mai la vindecarea po-
dagrei, reumei, cum și a
boalelor ce să nasc din
reocală. Suferinzii să nu
umbe a experienta, ci
fiecare să folosească mij-
locul, care sigur ajută
contra podagrei și reumei,
anume: **Reparatorul
lui Kriegner**. Fri-
țiuni cu »Reparatorul« lui
Kriegner pot să arete
succesul cel mai bun în
puține zile, ceace doved-
desc scrisorile de mulțumită

Scrisoare de mulțumită!

Onor. D. George Krieg-
ner, farmacist, Budapesta,
Calvinplatz. De câteva
zile am simțit în brațul
stâng o durere reumatică,
nu mi puteam mișca brațul
și noaptea de durere nu
puteam dormi. Din norocire
îmi adusei aminte, că în
un asemenea caz, cu ani
înainte, Reparatorul Dy
mi-a făcut bune servicii.
Mi-am procurat iarăș din
el și după o întrebuintă e
de 3 zile, după 6 fricțiuni
au încetat durerile și eu
pot să-mi exprim recuno-
ștința și să fac atenți pe
oamenii suferinzi de ase-
menea dureri la acest leac
și cu efect surprinzător. Cu
dist. stimă, Sporzon Ernő,
adv., și deputat.

în masă. Are efect minunat și la picioarele, degetele, mâinile, nasul înghețat etc.

Prețul unei sticle mici 1 Cor. unei sticle mari 2 Cor.

Per postă franco 5 sticle mici 5 Cor. sau 3 mari 6 Cor.

Fiindcă sunt multe imitații de valoare mică, prin cari cetitorul e înșelat, recomandăm a procura
direct dela fabricant și a adresa astfel:

FARMACIA-KORONA BUDAPESTA,
VIII. Calvinplatz 8

230 2—10

Espedare zilnică cu rambursă sau trimițând înainte banii.

A XXVII-a

LOTERIE de STAT de BINEFACERE

reg. ung. pentru scopuri de folos public și de binefacere. — Loteria aceasta are 11.969 de câ-
știguri, în preț total de 365.000 Coroane, cari să plătesc în numerar.

Câștigul principal 150,000 Cor.

Mai departe:		10 câștiguri à . . . Cor. 1,000	
1 câștig principal de . . .	Cor. 20,000	150 » » » » »	100
1 » » » » »	10,000	300 » » » » »	50
1 » » » » »	5,000	1500 » » » » »	20
5 câștiguri à . . .	2,000	10000 » » » » »	10

Tragerea irevoabil la 30 Dec. 1908. — Un loz costă 4 Cor.

Lozuri să află la Direcțiunea de loterie reg. în Budapesta (Oficiul principal de vamă), la toate
oficiile postale, de dare și de sare, la toate gările și în cele mai multe trafici și case de schimb.

222 4—6

Direcțiunea ces. reg. de loterie.